

λόγον μου πῶς δὲν θὰ γίνῃ τίποτε ἢ γυναῖκα σας θὰ...
 ἡσυχάσῃ ἢ συζυγική σας ἀρμονία δὲν θὰ διαταραχθῇ διόλου
 καὶ τὰ πράγματα θὰ τραβήξουν τὸν δρόμο τους

— Μπράβο, Γιαννάκη μου ! Ἐγὼ πάντα ἤμουν βέβαιος
 πῶς εἶσαι καλοαναθρεμμένο καὶ εὐγενικὸ παιδί !..

(Μίμησις)

ΑΣΠΑΣΙΑ ΦΩΚΑΕΩΣ

ΣΥΜΒΟΛΙΚΑ ΠΤΗΝΑ

Ὁ τ α ὡς ἐθεωρεῖτο παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις ἱερός,
 ὡς ἀνήκων τῇ Ἡραῖ ἐσήμαινε δὲ τὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν μα-
 ταιοφροσύνην καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν.

Ὁ ἄ λ ε κ τ ρ ῶ ν ἦτο σύμβολον τῆς ἐγρηγόρσεως καὶ τοῦ
 πολεμικοῦ μένους. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν ἐγένετο ἔμ-
 βλημα τῶν σημητιῶν τοῦ λαοῦ, διὸ καὶ βραδύτερον ἐξεικονίζετο εἰς
 τὰ γελοιογραφικὰ φύλλα ὡς κατασπαρασσόμενος ὑπὸ τοῦ γερμα-
 νικοῦ ἀετοῦ.

Ὁ χ ἦ ν ἐκπροσωπεῖ τὴν μοῦραν καὶ τὴν ἡλιθιότητα· ἀδί-
 κως ὁμως ἀφοῦ αἱ γῆνες τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ῥώμης ἔδειξαν
 τὴν νοσημοσύνην σώσαντες διὰ τῶν κραυγῶν τῶν τὴν πόλιν ἀπὸ
 τῆς ἐπιδρομῆς τῶν ἐχθρῶν.

Ἡ ν ἦ σ σ α ἢ ἀτυχής, θεωρεῖται ὡς σύμβολον τοῦ ψεύδους,
 ἐκ τῆς παρομοιώσεως ἴσως ὅτι, ὡς ἐκείνη ἐπιπλέει τῶν ὑδάτων,
 ἐπιπλέει καὶ τοῦτο εἰς τὰ εὐπίστα στόματα τοῦ πλήθους.

Ἡ χ ε λ ι δ ῶ ν, ἡ μεγάλας ὠφελείας παρέχουσα διὰ τῆς κα-
 τατροφῆς τῶν βλαβερῶν ἐντόμων, ἐσυμβόλιζε τὴν ἀναγεννω-
 μένην φύσιν.

Ὁ κ ο ρ υ δ α λ ὸ ς δὲ ἐπίσης, μὲ τὸ φαίδρον του τερέτισμα,
 ἐσήμαινε, ὡς καὶ ἡ χελιδῶν, τὸν προάγγελον τοῦ ἔαρος.

Ἡ χί σ σ α ἦτο σύμβολον τῆς κλοπῆς παρ' ἀρχαίοις καὶ ἐθε-
 ωρεῖτο ὡς ἀπαίσιος οἰωνός, μιμουμένη τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν.

Ὁ τ ρ ο χί λ ο ς, τὸ τρυποκάρυδο λεγόμενον, ἐσήμαινε τὴν
 θρασεῖαν δολιότητα.

Καὶ ὁ κ ὄ κ χ υ ξ ὠσαύτως, ἀν καὶ παρ' Αἰλιανῶ ἀναφέρεται ὡς
 «σοφώτατος καὶ πλέκειν εὐπόρους ἐξ ἀπόρων μηχανὰς δεινότη-
 τος», ἐθεωρεῖτο ὡς ἔμβλημα ἰδιωφελείας καὶ δόλου.

Ἡ π ε ρ ι σ τ ε ρ ᾶ, χίται πτηνὸν ἐριστικὸν καὶ φιλόνηκον

κατὰ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, συμβολίζει ἐν τούτοις τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ θεωρεῖται ὡς ὁ ἄγγελος τῆς εἰρήνης, τῆς πραότητος καὶ τῆς ἀγάπης. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ παράδοσις περὶ τῆς χαροποιουῦ ἐπανόδου τῆς εἰς τὴν κλυδωνιζομένην κιβωτὸν τοῦ Νῶε. Ἐνεκα δ' ἴσως καὶ τοῦ κρατοῦντος λευκοῦ τῆς χρώματος, συνδυάζει καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀθωότητος.

Ὁ κόραξ, κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεὸν τοῦ ὕπνου προπορευόμενος αὐτοῦ καὶ διαχέων ἐπὶ τῆς γῆς τὴν γαλήνην καὶ τὸν νυσταγμόν, συμβολίζων οἰονεὶ διὰ τοῦ μαύρου πτερώματός του τὴν μέλαιναν καὶ λυσιπνον νύκτα. Ἐθεωρεῖτο δὲ καὶ ὡς ἀνήκων εἰς τὴν τάξιν τῶν μαντικῶν πτηνῶν. Ἀλλὰ μετέπειτα, ἡ μαντικὴ του δύναμις προσέλαβε κακὴν σημασίαν, ἴσως διότι ὁ ἐκ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Νῶε ἐκπεμφθεὶς κόραξ δὲν ἐπανῆλθε πλέον.

Ὁ φοῖνιξ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἦτο πτηνὸν ἐντελῶς μωθῶδες, νομιζόμενον παρεμφερὲς τὴν ἀλκὴν καὶ τὴν μορφήν πρὸς ἄετόν. Κατὰ τὴν παράδοσιν, ὑπάρχει εἰς καὶ μόνος, ζῶν 500 ἔτη ὀλόκληρα, θνήσκων καὶ ἀναζῶν ἐκ τῆς ἰδίας του τέφρας, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἤναπτεν ὁ ἴδιος πυρὰν ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξ εὐώδους ξύλου φωλεᾶ καὶ ἐκαίετο ζῶν, ἀναβιῶν ἐκ τῆς σποδοῦ του καὶ παραμένων ἐν τῇ ζωῇ ἀνὰ πεντακόσια ἐφεξῆς ἔτη. Ἐντεῦθεν ἐθεωρεῖτο τὸ σύμβολον τῆς αἰωνίας ἀναγεννήσεως. Ὁ Καποδίστριας ἐξέλεξε τὸν φοῖνικα ὡς ἔμβλημα τῆς ἐκ τῆς τέφρας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος.

Ἡ ἴβις, ἐπίσης ἱερὰ παρ' Αἰγυπτίοις, ἦτο πραγματικὸν ὄμιως πτηνὸν καὶ ἐτιμᾶτο ὡς σύμβολον τῆς εὐφορίας, θεωρουμένη καὶ ὡς προστάτης τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας.

Ὁ πελαργός, ὡς καταδιώκων ἀνηλεῶς τοὺς ὄφεις καὶ πάντα τὰ ἐπιβλαβῆ ὑδρόβια ζῶα, ἐσυμβόλιζε τὴν γονιμότητα. Ἄλλ' ἦτο καὶ τῆς μαντικῆς σύμβολον, διότι, ὅπως καὶ ἡ ἴβις, προησθάνετο τοὺς κινδύνους καὶ τὰ κακά, ἐγκαταλείπων τὰς οἰκίας, ἔνθα εἶχε τὴν καλιάν του, πρὸ τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς.

Ὁ κύκνος, ἀφιερωμένος τὸ πάλαι εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ἐσημαίνει τὴν μαντικὴν καὶ τὴν ὠδικήν. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ παροιμιῶδες «κύκνειον ἄσμα» τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευε καὶ ὡς ἀλληγορία εἰς τὰ ἐπιθανάτια στιχοῦργήματα τῶν ποιητῶν. Οἱ ναυσιπόροι ἐθεώρουν αἴσιον οἰωνὸν τὴν συνάντησιν κύκνου. Ἐν τῇ γερμανικῇ μυθολογίᾳ ἦτο ἀνατεθειμένον εἰς τὰς φωτοβόλους θεὰς τῶν ἀνέμων. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει τὸν ἥρωα Λόεγκριν ἀφικνούμενον ἐκ γῆς ξένης καὶ ἀγνώστου ἐπὶ ἀκατίου συρομένου ὑπὸ κύκνου, ἦτοι ὑπὸ τῆς μαντικῆς καὶ τῆς ποιήσεως.

Ἡ ἀ τ ῆ δ ὶ ν θεωρεῖται ὡς σύμβολον τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν ποιητικῶν ὕμνων, καὶ διὰ τὸ λιγὺ τοῦ ἄσματος καὶ διότι εἰς ἀηδόνα μετεμορφώθη ἢ ὑπὸ τοῦ Τηρέως ἀτιμασθεῖσα Φιλομήλα. Μῦθος τις ἀνατολικὸς τὴν παριστᾶ ὡς ἐρασθεῖσαν τοῦ ῥόδου καὶ χάριν αὐτοῦ μέλπουσαν τὸ ἡδύ της ἄσμα.

Ὁ ἀ ε τ ὸ ς τέλος κατέχει μεταξύ τῶν συμβολικῶν πτηνῶν τὴν πρώτην θέσιν παρά τε τοῖς Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις. Ἡ ἀρχαία μυθολογία τὸν ἀνύψωσεν εἰς τὴν περιωπὴν τοῦ συνοδοῦ τοῦ Διός, καὶ τὸν παρέστησεν ὡς ἔμβλημα τῆς ἰσχύος, τῆς μεγαλονοίας καὶ τῆς βασιλικῆς ἐπιβολῆς. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν νεωτέρων κρατῶν ἐξέλεξαν αὐτὸν ὡς ἔμβλημα εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ των στέμματα καὶ εἰς τὰ διασημότερα εὐρωπαϊκὰ παράσημα.

ΤΟ ΧΑΝΙ ΤΩΝ ΦΑΓΑΔΩΝ

[Κατὰ τὸ «Χάνι τῆς Γραβιάς» τοῦ Ζαλοκώστα]

πα ρ φ δ ί α

Ἄ Π Ο κρότον τσομπάνιον βοῦζει
κάθε πεῦκο καὶ κάθε κλαρί
καὶ ἀποσπάσματος λόγχην γερῆ
κάθε πλάτη μαυρίζει.

Πρὸς τὴ στάνη γοργὸς πλησιάζει
χωροφύλαξ στὸ χέρι κρατῶν
γιαταγάνι βαρὺ καὶ ἐκλεκτὸν
καὶ τὰ πρόβατα σφάζει.

Δεκανεὺς κλωστομύσταξ ἡγεῖται
τῆς μαχίμου ἐκείνης φρουρᾶς
καὶ ἐγκύμων μεγάλης χαρᾶς
στὸ κοτέτσι κινεῖται.

Ἐκεῖ δὲ τὸν στρατὸν διαλύει,
κλεί τὴ θύρα καὶ οὔτω λαλεῖ:
— «Σφάζετε τῶρα τὸ κάθε πουλί,
στρατιῶται ἀνδρεῖοι!»

Ἐρημώνουν εὐθὺς τὸ κοτέτσι,
φέρνουν ἄλλοι σὲ λίγο τ' ἀρνιά
καὶ ἔτοιμάζουν σὲ μία γωνιά
τὸ λαμπρὸν κοχορέτσι.

Ἄλλοι πάλι τὴ στάνη ρημάζουν·
ὅ,τι ἐμπρὸς του καθένας θωρεῖ
καὶ γιαοῦρτι, πιτιές γιὰ τυρὶ,
καὶ μιντζήθραις, τ' ἀρπάζουν.

Εἰς τσοπάνος φωνεῖ τρομασμένος:

— «Τὸ γιαοῦρτ', τὸ γιαοῦρτ' μᾶς ἐπῆ ...»

Δὲν ἐπρόφθασε «ρε» νὰ εἰπῆ,
πίπτει κάτω σφαγμένος.